

Geloof in LGBTQIA+

Inleiding

LGBTQIA+, een term die sommigen de wenkbrauwen doet fronsen en voor anderen deel uitmaakt van een noodzakelijke erkenning van het feit dat men zich niet thuis voelt in het geijkte hetero- of gendervakje. In zo'n vakje lijkt het nochtans makkelijker vertoeven. Behoor je tot de meerderheid, val je het minste op. Behoor je tot een minderheid, lichten de schijnwerpers op en behoort je stevast tot 'die anderen'. Hoewel 'LGBTQIA+' onderdak biedt aan een grote variëteit van genderidentiteiten en seksuele oriëntatie -en aldus de onderlinge verschillen vaak groot zijn- lijkt de overkoepelende term verbindend voor hen die verschillen van de meerderheid en geeft het deze groep van mensen een vaak nodige, gezamenlijke stem.

Awel is er voor *alle* kinderen en jongeren. Van de minst tot meest gelovigen en ongeacht seksuele voorkeur of genderidentiteit. Awel oordeelt niet. Noch over een gevoel van een kind, een gedachtegang, noch over waarin het al dan niet gelooft. Awel gelooft in kinderen en jongeren en in iedereen *exact* evenveel. Vandaag laten we de stem horen van kinderen en jongeren die Awel contacteerden n.a.v. een verhaal dat past in de brede context van LGBTQIA+. Met respect voor de anonimiteit van de betreffende oproepers, geven we deze jongeren in het huidige onderzoek een luidspreker.

Methode

Het onderzoek heeft betrekking tot alle aan LGBTQIA+ gerelateerde gesprekken met Awel die plaatsvonden vanaf 1 januari 2024 t.e.m. 8 april 2025, en dit voor de contactkanalen telefoon, mail en chat. Via de registratiecategorieën 'genderdiversiteit/transseksualiteit' en 'homo-bi-seksualiteit/uiten' selecteerden we de relevante (en recente) gesprekken en kwamen we in eerste instantie uit op 98 telefoongesprekken, 99 mailtjes en 198 chatgesprekken. Omdat elke jongere evenveel gewicht verdient in de analyse, excludeerden we die gesprekken waarbij het duidelijk om een jongere ging wiens verhaal we al eerder lazen en dus reeds geïnccludeerd was. Verder werden ook enkele seks- en gielchelopropen verwijderd, alsook enkele testgesprekken die geen waarachtige inhoud bevatten m.b.t. het thema LGBTQIA+. Uiteindelijk werden 63 telefoongespreksverslagen (i.e. korte inhoud van een gesprek), 87 mailtjes en 172 chatgesprekken weerhouden voor nadere analyse.

Waarover gaan de gesprekken rond LGBTQIA+? We buigen ons over de specifieke gesprekken met Awel, ons er terdege van bewust dat ze niet per definitie een volledig beeld geven van wat er leeft onder *alle* kinderen en jongeren rond het thema. Zo schetst onze analyse potentieel een globaal meer problematisch beeld dan dat het in werkelijkheid is. Immers, kinderen en jongeren contacteren Awel vaak pas wanneer er een probleem is. De mooie verhalen rond LGBTQIA+ bereiken Awel -hoewel meer dan welkom- in wat mindere mate. Langs de andere kant zal de meerderheid van de jongeren die gediscrimineerd worden in deze context Awel *niet* contacteren en zal het aantal gesprekken rond discriminatie die opduiken altijd een onderschatting zijn van het reële aantal probleemsituaties. Dit gezegd zijnde, de signaalfunctie van Awel bestaat erin bezorgdheden groot en klein van onze kinderen en jongeren naar buiten te brengen. Dit is

in het huidige onderzoek dan ook de hoofdfocus. ‘Welke kleine en grote problemen/verhalen over seksuele voorkeur en genderidentiteit horen en lezen we bij onze luisterlijn voor kinderen en jongeren?’ is een pertinente vraag die we beogen te beantwoorden.

Profiel van oproepers

Om na te gaan of de gemiddelde leeftijd van onze kinderen en jongeren die rond LGBTQIA+ contact opnamen, verschilt dan wel vergelijkbaar is met de gemiddelde leeftijd van de andere oproepers, konden we beroep doen op geregistreerde gegevens rond leeftijd voor de drie kanalen. In geval van mail en chat importeren jongeren zelf hun leeftijd en zijn er veel betrouwbaar ingevoerde gegevens rond leeftijd. Voor telefoon voert de vrijwilliger een leeftijd in en zien we ook minder leeftijdsgegevens ingevuld. In een gesprek komt de leeftijd immers vaak niet aan bod. Globaal beschikken we over voldoende data om onderstaande tabel betrouwbaar te kunnen weergeven;

Gemiddelde leeftijd per groep (gesprekken LGBTQIA+, andere)

<i>1/1/24 t.e.m. 8/4/25, drie kanalen</i>	<i>Gemiddelde leeftijd</i>
Gesprekken LGBTQIA+	15,4
Andere gesprekken	14,9

Het weliswaar kleine verschil (van een half jaar) is statistisch significant (T-toets, $p < .05$) en vertelt ons dat **kinderen en jongeren die Awel contacteerden rond LGBTQIA+ gemiddeld ietsje ouder** zijn. Meer opvallende verschillen vertonen onderstaande tabellen rond gender. We opteren al enige tijd voor een meer inclusieve vraagstelling m.b.t. gender, meer bepaald voor de vraag “Ik *voel* me een...” (kruis aan; meisje, jongen, non-binair, ik weet het niet, zeg ik liever niet) i.p.v. de vraag “Ik *ben* een...”. Voor chat voeren jongeren in principe het antwoord rechtstreeks in in onze databank en derhalve kan er geen ruis optreden door het post hoc interpreteren en registreren van een vrijwilliger. Vanwege de gewenste zuiverheid van de gegevens, tonen we hieronder enkel de tabel m.b.t. chat. Wat betreft de vergelijking van gender tussen LGBTQIA+ gesprekken en de andere gesprekken is chat dan indicatief voor de andere kanalen.

*Aantal gesprekken en % per gender i.f.v. groep (gesprekken LGBTQIA+, andere). Vraag: “Ik **voel** me een... (kruis aan)”*

<i>1/1/24 t.e.m. 8/4/25, chat</i>	Meisje	Jongen	Non- binair	Zeg ik liever niet	Ik weet het niet	Vraag niet ingevuld
Gesprekken LGBTQIA+ (aantal)	99	47	10	9	25	11
Andere gesprekken (aantal)	6006	1075	55	197	118	207
Gesprekken LGBTQIA+ (%)	49%	23%	5%	4%	12%	5%
Andere gesprekken (%)	78%	14%	1%	3%	2%	3%

De percentages helpen bij het interpreteren van de resultaten rond gender. 23% Van de groep LGBTQIA+ voelde zich bijvoorbeeld een jongen. Welnu, **significant meer oproepers voelden zich een jongen -t.o.v. een meisje- in de groep LGBTQIA+**, vergeleken met de groep 'andere gesprekken' (23%, respectievelijk 14%, Chi-kwadraat, $p < .001$). Op 't eerste gezicht misschien verwonderlijk, maar toch enigszins te verwachten. Traditioneel trekt de chat in verhouding bijzonder veel meisjes aan. Maar tot de groep 'LGBTQIA+' behoren méér oproepers die geboren zijn als meisje, maar zich wel degelijk een jongen voelen... Het hoeft ook niet te verbazen dat er significant **meer oproepers zich non-binair voelden in de groep 'LGBTQIA+',** vergeleken met de groep 'andere gesprekken' (Chi-kwadraat, $p < .001$), alsook dat er significant **meer oproepers in de groep 'LGBTQIA+' aangaven het niet te weten** tot welk gender te behoren qua gevoel, vergeleken met de groep 'andere gesprekken' (Chi-kwadraat, $p < .001$).

Noot: de verhouding meisjes/jongens bij de groep 'andere gesprekken' weerspiegelt wat we zowel bij chat als bij mail al vele jaren vaststellen; een ondervertegenwoordiging van jongens. Voor de volledigheid geven we mee dat voor telefoon de verhoudingen wat minder extreem zijn (meisjes 50% vs jongens 37%).

Resultaten

IDENTIFICATIE VS GEVOEL

Vooraleer in te gaan op de concrete inhoud van de 322 LGBTQIA+ gerelateerde gesprekken, geven we onderstaande tabel mee die zicht geeft op de mate waarin oproepers zich identificeerden (ID) als homo/lesbisch, biseksueel, dan wel non-binair. 'Transgender ID' duidt dan op de jongeren die zich identificeerden als transgender persoon. Deze vooranalyse sluit nauw aan bij de reeds aangehaalde profielgegevens, maar is een post hoc codering in het onderzoek op basis van de gelezen gesprekken (en geen door de jongeren zelf ingevulde variabele).

In onderstaande tabel duidt een 'G' telkens op 'gevoel', waarmee bijvoorbeeld bedoeld wordt dat een jongen homoseksuele gevoelens ervaart die (nog) niet een identificatie met zich meebrachten voor deze jongen. Zo duidt 'transgender G' op een jongere die gewag maakt van gevoelens rond het (willen) zijn/ervaren van een ander gender, zonder dat die jongere zichzelf reeds identificeert als transgender persoon.

Aantal gesprekken en % per gender/geaardheid (ID/G)

ID/G	Aantal	Percentage t.o.v. totaal
homo of lesbisch ID	76	23,6%
homo of lesbisch G	64	19,9%
bi ID	9	2,8%
bi G	39	12,1%
non-binair ID	4	1,2%
non-binair G	1	0,3%
transgender ID	11	3,4%
transgender G	54	16,8%
jongen of meisje	28	8,7%
andere	36	11,2%

Bemerk ook de categorie 'jongen of meisje'. Dit kan gaan bijvoorbeeld over een derde persoon, zijnde een jongen of een meisje, die bezorgd is over een vriend(in) die problemen ervaart in verband met LGBTQIA+ en hier graag Awel voor contacteert. De categorie 'andere' wijst erop dat in deze gesprekken geen van de onderverdelingen toepasselijk was voor de jongere, bijvoorbeeld doordat men twijfelt of men op beide geslachten valt, dan wel enkel op iemand van hetzelfde geslacht.

Wat opvalt in de tabel is het relatief **grote aandeel kinderen en jongeren die zich identificeert als iemand die (uitsluitend) aangetrokken wordt tot iemand van hetzelfde geslacht** (homo of lesbisch). Ook (beginnende) **gevoelens (homo of lesbisch G)** errond zijn in het algemeen in **grote mate aanleiding om Awel te contacteren**. Zich eenduidig vereenzelvigen met bi, non-binair of transgender komt wat minder voor bij de jongeren die contact opnemen, maar (beginnende) **gevoelens rond biseksualiteit of transgender** (bi G, transgender G) **komen wel vaak voor**. Ter conclusie, bovenstaande zet in de verf hoe laagdrempelig Awel is voor vele kinderen en jongeren die geconfronteerd worden met (nieuwe) gevoelens die verwarrend kunnen zijn, waarbij Awel het luisterende oor kan zijn dat ze soms nog niet vinden of durven vinden in de nabije omgeving.

GEEN ACCEPTATIE

Verhalen in de context van LGBTQIA+ zijn bijzonder gevarieerd qua inhoud en toon. Toch kwam er in **131 gesprekken (41% van alle gesprekken over LGBTQIA+)** een **duidelijk -soms ernstig- gebrek aan acceptatie** naar voren. We stellen eerst deze verhalen rond LGBTQIA+ aan de kaak.

Ofwel was er een gebrek aan acceptatie voor de specifieke jongere, die zich bijvoorbeeld heeft ge-out, ofwel voor een bepaalde seksuele voorkeur of gender in het algemeen. Het niet aanvaarden nam vele vormen aan, gaande van plagen/pesten op school, discriminatie door ouderfiguur met invloed van geloof/cultuur, fysiek geweld en soms een uitblijvende zélfacceptatie.

Pesten leeftijdsgenoten

Gevoelens of manieren van identificatie die zogenaamd 'afwijken van de norm', vormen vaak -en helaas- de basis voor pestgedrag van andere jongeren, bijvoorbeeld op school. In **41** van de 131 gesprekken waarbij er een gebrek aan acceptatie speelde (bijna een derde) werd de **jongere die contact opnam met Awel duidelijk zelf gepest door peers** omwille van een LGBTQIA+ gerelateerd iets. Vaak werd er gepest **na een outing**, maar een jongere hoeft zich niet altijd te identificeren met het label waarmee die gepest wordt;

*"Iedereen noemt me een homo en ik vind het niet fijn
geef snel antwoord ik wil zelfmoord plegen."*

Een poll op TIKTOK om uit te maken of iemand homo is of niet... het is nog een voorbeeld vanuit de verhalen bij Awel dat erop wijst dat 'homo' vandaag de dag nog steeds een populair

scheldwoord is. Evengoed zijn jongeren met **transgender gevoelens het mikpunt van spot**. Verhalen in de context van transgender zijn niet zelden complex en tragisch. Zo stelde een jongere gaandeweg de eigen, reeds in gang gezette, transitie

in vraag doordat het pestgedrag zo erg was. **Pesten na outing** kwam dus ook hier regelmatig voor. In sommige verhalen leek de realiteit de fictie te overstijgen. Zo werd een jongen gepest n.a.v. overmatige borstgroei, waarop die een nieuwe school opzocht om 'opnieuw te beginnen'. Hij deed zich daar voor als transgender nét om niet gepest te worden. Momenteel is de jongere gelukkig als transgender meisje die houdt van BH's en andere meisjeskledij.

Hoewel er in de meeste gesprekken waarbij men werd gepest geen gewag werd gemaakt van fysiek geweld, en we vaak botsten op de meer algemene term 'pesten' of verwijzingen naar plagerig/lacherig gedrag of scheldpartijen, waren leeftijdsgenoten in enkele verhalen duidelijk in staat geweest om de jongere (of diens bezit) **fysiek te bejegenen** omwille van hoe die zich voelt of wie die is.

*"Ze slaan me
spugen op me
ze doen net alsof ik een dier ben."*

Bovenstaande quote komt van een jongere die zich niet beschouwt als hetero. Ook kwamen we een beller tegen die sinds 3 maanden had ontdekt dat die liever een meisje wil zijn. Dit had een extra reden gegeven tot pesten. Zo kwam ie weleens thuis met een kapotte jas en werd de fietssleutel een keer gestolen.

De jongere die Awel contacteerde, was niet altijd zelf diegene die gepest werd. Zo nu en dan maakte de beller, mailer of chatter ook gewag van een **pestcultuur** in het algemeen of jegens iemand anders, die maakte dat men zelf **niet tot outing durfde te komen**. Dus pesten speelt zo dan ook een meer indirecte, weliswaar grote rol.

*"Kinderen die zo super religieus zijn en super homofobisch
en dan zeggen zij zo echt vieze dingen tegen holebi's
en dan doe ik mee omdat ze mogen nie denken
dak zelf lesbisch ben snapje?"*

Ouderfiguur

'Er zijn gelukkig de ouders nog' is helaas niet altijd van toepassing in de verhalen rond LGBTQIA+. In de 131 verhalen waarbij niet aanvaard worden een prominent thema was, betrof het maar liefst **60 maal een of meerdere ouderfiguren**; 46%.

*"Ik ben samen met iemand maar dat is een meisje
en mijn moeder is daar achter gekomen
en nu scheldt ze mij uit als lesbische
en dat ik ziek ben in mijn hoofd en zo
en ze wil mij van school laten veranderen
en dan ben ik alles kwijt."*

Een derde van de verhalen met niet accepterende ouders betreft verhalen **na outing** (recent of een tijdje terug) door de jongere. We lazen bijvoorbeeld over een meisje dat haar kapsel niet mag inkorten van de ouders, dit om zich meer een jongen te kunnen voelen... een verhaal met ware impact op de jongere. Ook botsten we op de kennelijk emotionele impact op de ouders van een **outing**, wat de situatie voor de jongere nóg complexer maakte dan het al was.

*"Ik heb hun vorig jaar al vermeld ik met gender problemen zit
en hun begonnen te huilen dat het hun fout was enzo."*

In het huidige onderzoek tekent bovenstaande zich in zekere zin nog niet af als 'extreem' na analyse van de andere verhalen, gaande van huisarrest, het verplicht verbreken van een relatie, opgelegde contactverboden, buitengezet worden, scheldpartijen tot een situatie van mishandeling omwille van een relatie van een meisje met een meisje. Verschillende verontrustende verhalen doken dus op.

*"Ik wou niks meer stiekem doen
en daarom heb ik het gezegd aan hun.
Dit is al meer dan een maand geleden en
mijn ouders willen nu niks meer met mij te maken hebben."*

Soms haken ouders dus af en laten ze hun kind vallen. Het is dan niet verwonderlijk dat er ook veel verhalen te lezen waren rond **outingsangst** jegens ouders die zich proactief negatief opstellen t.a.v. LGBTQIA+. **Twee derde** van de verhalen met niet accepterende ouders betrof dan ook verhalen met het (deels) **uitblijven van outing**. De angst voor de reactie staat op de voorgrond en omdat Awel geen oordeel velt over gevoelens, lucht het vaak op om zich anoniem te *outen*, en dit bij een anonieme vrijwilliger. Waarom durven jongeren zo vaak niet uit de kast komen bij de ouders? Bijvoorbeeld omdat homohaat, soms vakkundig verbloemd door de term '**homofobie**', echt bestaat. Alsook transhaat en -fobie. Waar we in een aantal gevallen deze termen met wat goede wil niet te snel in de mond moeten nemen...

*"Mijn stiefpa zit in een motor bende en ja
die zijn niet echt fan van lgbtq
dus dat maakt me nog banger."*

... of...

*"Ze zeggen wel soms tegen elkaar als ze een film kijken bv
van he dat kan toch niet dat past niet samen."*

... is de niet accepterende houding van de ouders vaak ook minder dubbelzinnig of subtiel: men is er pertinent tegen. De termen homo-, **transfobie** of haat weerklinken soms letterlijk in de verhalen van de jongeren, maar dringen zich soms ook gewoon op.

*"Ze geven nu al constant kritiek op mij
omdat ik mij "mannelijker" gedraag,
ook wanneer het over gelijkaardige dingen gaat in de media,
geven ze constant kritiek."*

*"Ze hebben ooit contact verbroken met iemand
omdat hij homo is. En ze zeggen dan
gelukkig zijn onze kinderen normaal".*

Een moeder meende 'homoseksualiteit' te kunnen beschimpen door het gelijk te stellen met 'pedofilie'. Een andere ouderfiguur zei klaar en duidelijk dat homoseksualiteit iets is 'wat je

nooit mag doen'. Men weze als kind gewaarschuwd, en dit in de naam van een religie. Je zou voor minder op zoek gaan naar oplossingen:

*"Ik heb ook gehoord dat er in sommige landen
therapieën worden georganiseerd
om af te komen van die gevoelens. ...
Ik weet niet of dat hier ook kan...
Ik kan het misschien aan mijn ouders vertellen
en zeggen dat ik het zelf ook niet wil.
Misschien zouden ze dan toch niet boos zijn..."*

Religie

Uiteraard gaan niet alle jongeren die gebukt gaan onder discriminatie rond LGBTQIA+ en ook wonen bij een gelovige familie het überhaupt hebben over het geloof of de cultuur in een gesprek met Awel. Jongeren vermelden wat ze willen en vrijwilligers gaan normaal gezien zelf niet actief op zoek naar deze info. Jongeren zijn baas in hun gesprek. Maar omdat er **in de 131 gesprekken** waarbij 'geen acceptatie' het geval was, **35** keer (27%) werd verwezen naar **geloof of cultuur**, legitimeert het specifieke aandacht voor het topic.

*"Ik kom uit een christelijke familie en ik hou van hen,
maar ze zijn tegen LGBTQ en zo.
Ik ben al sinds mijn twaalfde aan het worstelen met mijn seksualiteit."*

Een moslim jongen belde dan weer met de boodschap dat hij verliefd was op een andere jongen op school, maar dat homo zijn niet mag in de Islam. Hij had daarom nog niets ondernomen en zal het niet aanvragen. Een *clash* van gevoel en verwachting van de omgeving wordt zo a.h.w. uitgevochten in het eenzame hoofd van de jongere. Het *outen* lijkt vaak zelfs **geen optie** te zijn in deze context. Dit komt bovenop de al reeds bestaande problemen die je als jongere, behorende tot een culturele minderheidsgroep, op zich al kan ervaren.

Wanneer het thuis moeilijk is, met als voedingsbodem het geloof, vindt men ook niet altijd de nodige rust op school, zoals al bleek uit het hoofdstukje 'pesten leeftijdsgenoten'. Maar als zelfs gelovige leerkrachten hun negatieve mening uiten over genderdiversiteit, wordt het wel erg beknellend voor hen die zich anders voelen. Dit overkwam alvast één beller die contact opnam met Awel.

De angst te worden verstoten, kenmerkt vele verhalen. Kinderen van gelovige ouders zitten vaak vast en wanneer ze de 'andere' geaardheid of het 'andere' gender niet geheim houden, hebben ze niet zelden te kampen met aangrijpende gevolgen. Twee vriendinnen namen contact op uit bezorgdheid voor een andere vriendin die op straat was gezet toen de gelovige mama gehoor had gekregen van haar lesbische gevoelens. Hoe kunnen ze haar vriendin helpen? De keuze zich niet te *outen*, is meestal wel erg invoelbaar.

*"Als ze het zouden weten
zouden ze nooit met me willen spreken
omdat ik ziek ben, vervloekt enz."*

Het hoeft niet enkel in een thuiscontext te botsen tussen gevoelens en religie of cultuur. Een chatter maakte zich bijvoorbeeld zorgen over een nakende reis naar een LGBTQIA+ onvriendelijk land. Aangrijpend was het verhaal van een meisje dat het gevoel heeft een jongen te willen zijn, erg veel twijfelt er omtrent, de druk van religie hierbij ervaart, maar niet toegeeft aan de eigen suïcidaliteit net doordat het niet mag van diezelfde religie. Of hoe religie voor deze jongere paradoxaal genoeg iets beschermend werd.

Cultuur en religie zijn verweven. Maar cultuur is breder en kan ook een politieke cultuur zijn. Hoe ga je om met verliefdheid op iemand van hetzelfde geslacht en die iemand is lid van een politieke partij die daar -soms uitdrukkelijk- afstand van neemt? Twee jongeren hadden dit probleem en deelden het met Awel.

Acceptatie zelf?

Een onderschatting weliswaar, maar uit minstens **15** van de 131 verhalen (11%) die een gebrek aan acceptatie inhielden, bleek alvast dat ook de **jongere zelf** de spreekwoordelijke trekker kan zijn van het gebrek aan acceptatie. Zo vocht een meisje al een lange tijd tegen het anders zijn, veinsde ze een lange tijd op jongens te vallen, maar bracht een recente kus met een meisje de voor haar moeilijke waarheid weer naar boven.

“Bestaat er een AA voor LGBTQ?”

Deze oprechte vraag van een jongen die vastbesloten is de eigen transgender gevoelens en ervaringen van homoseksualiteit niet te aanvaarden en zich eraan verslaafd beschouwt, doet denken aan de eerder vermelde interesse in specifieke therapie met het oog ‘terug gezond te worden’.

*“Links en rechts hoorde ik daar heel nare dingen over queer mensen
(niemand wist dat ik bi was)
en elke keer dat ik zoiets hoorde,
haatte ik mezelf een beetje meer.”*

Zelfaanvaarding... geen sinecure. Iets anders; waar twee meisjes vroeger zélf commentaar gaven op LGBTQIA+ en dus zélf in het verleden te weinig acceptatie aan de dag legden, hebben ze daar nu spijt van doordat ze worden verrast door nieuwe, verwarrende gevoelens... Maar de **meeste verhalen in deze context gingen over zelfacceptatie die (voorlopig) in het hier en nu** ontbreekt, over zichzelf willen veranderen richting ‘normaal’ en/of het vechten tegen ‘abnormaal zijn’.

*“Ik heb altijd het gevoel dat ik moet overgeven als ik eraan denk...
dan hoop ik altijd ergens dat iemand mij in elkaar zal slaan
of mij pijn zou doen om mij te straffen,
daarom doe ik het bij mezelf.”*

ACCEPTATIE ZOWAAR

Het laatste woord rond het thema van aanvaarding in de context van LGBTQIA+, geven we heel graag aan... aanvaarding in de context van LGBTQIA+. Want ook acceptatie bestaat wel

degelijk en het is niet omdat het in de context van Awel wat minder aan bod komen dat we deze stemmen niet moeten laten horen.

Expliciete aanvaarding

In minstens **26** verhalen (8% van alle verhalen) konden **letterlijke uitingen van aanvaarding** onderscheiden worden, die vaak neerkwamen op 'het OK vinden door personen in de omgeving' of uitingen van zelfacceptatie; men is er voor zichzelf OK mee. Soms kan iemand in een gesprek duidelijk zeer tolerant zijn t.a.v. de gevoelens of identiteit van een vriend of vriendin na diens *outing*, maar blijkt het toch wat zoeken op een andere manier:

*“Nu weet ik niet zo goed hoe ik mij moet gedragen,
en dat vind ik wel ambetant.
Ik wil niet dat zij denkt dat ze raar is.*

Overdonderd worden door een *outing* en misverstanden... het is ook maar menselijk:

*“Ik was verschoten en ze zagen dat aan mijn gezicht
maar nu denken ze dat ik daar tegen ben...
En ik ben daar helemaal niet tegen
en nu is er jammer genoeg een ruzie ontstaan.”*

Maar veelal was de acceptatie een positief gegeven en zo nu en dan ronduit hartverwarmend. Zo kleepte een jongen zich al enkele jaren stiekem als vrouw. Wanneer die op een dag ging shoppen met de mama, splitsten ze zoals gewoonlijk; hij naar de mannendeling en zij naar de vrouwenafdeling, alsof het zo moet zijn. De jongen beschermde vastberaden zijn geheim. Uiteindelijk kwam de mama terug met een extra zak... vrouwenkledij. Veel betekenis voor haar kind. Een ander verhaal betrof een jongen die had ontdekt via sociale media dat een vriend 'bi' was. Met Awel wilde hij brainstormen over hoe te vertellen aan de vriend dat hij het weet en er helemaal OK mee is!

We geven tot slot een chatfragment mee waarvan we durven menen dat het in de maatschappij veel vaker voorkomt dan dat we het konden aantreffen in het huidige onderzoek:

*“Zijn er mensen bij wie je hiermee terecht kan?
Ja, bij mijn ouders en mijn beste vriendin.
Hoe was het om er met hen over te kunnen praten?
Ik was opgelucht. Gelukkig steunen ze me allemaal.”*

Impliciete aanvaarding

Jongeren vroegen zich bij Awel vaak luidop af *hoe* ze bepaalde boodschappen over hun gender of geaardheid moeten overbrengen, **hoe** zich te *outen*. Hoe vertel je dat je verliefd bent? Hoe vertel je je ouders dat je eigenlijk al een relatie hebt met iemand van hetzelfde geslacht? Het zijn deze vragen die maar liefst **34** keer (11% van alle 'LGBTQIA+ gesprekken' bij Awel) voorkwamen. Hier speelde vaak de outingsangst nog mee -spannend is het sowieso-

maar in de meeste gesprekken rond het 'hoe' hadden de jongeren minder last van discriminatie of een gebrek aan aanvaarding. Er was al een soort van impliciete aanvaarding. Vooral had men het ook zélf aanvaard en was men daarom klaar voor een volgende stap.

*"Ik heb al tekens van puberteit.
Nog geen maandstonden of zo,
maar ik voel me een jongen en ik wil geen vrouwelijke puberteit.
Kan iemand mij helpen om dat tegen mijn mama te zeggen?"*

Het is niet omdat de hoe-vraag zich wat verfrissend lijkt af te steken tegen verhalen van zware discriminatie of zelfkwellend... in de beleving van de jongeren zijn dit ook vaak ernstige verhalen en die worden uiteraard bij Awel even serieus genomen. Het seksuele contact met haar mannelijke partner deed een meisje inzien dat ze lesbisch is. Meer dan begrijpelijk dat ze nood had aan een babbel over het overbrengen van de boodschap aan haar partner...

TWIJFEL EN LABELVERWARRING

De periode van zelfaanvaarding en het nadenken over de hoe-vraag, wordt vaak voorafgegaan door een van **onzekerheid**. **Twijfels** m.b.t. gender en/of seksualiteit kwamen vaak aan bod in de gesprekken, met soms een bijkomende **verwarring** door de veelheid van beschikbare **labels** vandaag de dag. Alle verhalen in deze context kwamen neer op de vraag 'wie ben ik?'. In minimaal **77** gesprekken (een vierde van alle gesprekken rond LGBTQIA+) traden twijfel en/of verwarring op de voorgrond. Refererend naar de vooranalyse; in quasi alle gevallen ging het hier fundamenteel over gevoelens (G) (en aldus nog geen identificatie (ID)). Niet verwonderlijk, de jongere twijfelt nog. In vier vijfde van deze verhalen viel overigens geen zweem van discriminatie te ontwaren. Ook outingsangst speelde nog niet vaak mee.

Twijfel

In wezen zijn het dus veelal **twijfelverhalen an sich**. En bij Awel mag er gewoon getwijfeld worden door jongeren. Want het kan je zomaar overvallen.

*"We waren aan het praten over relaties enzo
en uit het niks zei ze: eignlk zie ik jou nog wel lesbisch zijn...
ik lachte gwn wat maar ik begon meteen te twijfelen."*

Vanaf wanneer betekent 'iemand mooi vinden' ook effectief 'zich aangetrokken voelen tot iemand'? Soms halen kinderen topics naar boven waardoor je als volwassene soms beseft dat het *nog steeds* relevante en complexe vragen kunnen zijn...

*"Ik voel me aangetrokken door jongens
maar als ik naar meisjes kijk dan denk ik
'wow zij is mooi'...
Ik denk dat ik me ook aangetrokken voel door meisjes...
Hoe kan ik dit weten?"*

Het ontdekken welk gender bij je past -hoe ook gedefinieerd- lijkt soms een huzarenstuk.

*“De ene avond is er een feest, kleed ik me super meisje,
doe ik gewoon mee met de andere mijn nagels.
En de andere dag ben ik een jongen,
wil ik op avontuur, klim ik overal op.”*

Noot; in maar liefst 31 verhalen werd het thema ‘dragen van kledij/voorkomen’ aangehaald. Het blijkt een fundamenteel gespreksthema voor jongeren met transgender gevoelens. Het experimenteren met kledij ‘behorende tot het andere geslacht’ is soms een fijne queeste, maar gaat dus al eens gepaard met fundamentele twijfels.

Rationeel gezien kan twijfel uitblijven, maar het gedrag en het gevoel hoeven niet te volgen; een jongen met een vriendin had -onverwacht- seksueel contact met een jongen. Overmand door schuldgevoel en stellig over het feit dat hij zich niet identificeert met homo- of biseksualiteit, uitte hij bij Awel tegelijkertijd het verlangen het opnieuw te willen doen met die jongen. Want...

“... hij is gewoon zo cute 's avonds.”

Is het nu een plotse kus, een intiem contact in een dronken bui of het onschuldig samen douchen in de sportclub met personen van hetzelfde geslacht... seksuele ervaringen -soms heel subtiele- zetten de twijfel weleens in gang, bleek uit een aantal verhalen. Ook films of series in de sfeer van LGBTQIA+ kunnen al eens impactvol zijn. ‘Zou ik het dan ook zijn...?’ In andere verhalen hoefde de vraag ‘wie ben ik?’ niet de jongere te betreffen die contact opnam met Awel, maar de partner. Zo zat een jongen met de handen in het haar, want zijn vriendin bleek zoekend;

*“Maar ze houdt meer van mij,
maar ze wilt gewoon van die gevoelens voor dat andere meisje af,
ze wilt haar uit haar hoofd zetten,
maar ik weet niet hoe ik haar kan helpen.”*

Wanneer weet je trouwens of iemand uit je omgeving homo of lesbisch is? Zo was een jongen dan wel klaar met het vraagstuk wie hij zelf is, maar zou hij zijn omgeving beter willen lezen. Twijfel over het gevoel van de andere of diens geaardheid, verhalen rond verwarring en twijfel kennen vele vormen. Onlosmakelijk verbonden met twijfel én toch op zichzelf te beschouwen, is de notie van labelverwarring.

Labelverwarring

Je wordt overmand door gevoelens die verwarrend kunnen zijn en vanaf dat je denkt dat je wel degelijk voelt wat je voelt, voel je de dag erna weer iets helemaal anders. Schommelingen kenmerken vele zoekende jongeren en de ene is gebaat bij een label, om taal te geven aan en vat te krijgen op de gevoelens, de andere huivert van een **hokje**, misschien net omdat er zo veel zijn of omdat de gevoelens sowieso teveel schommelen. Schommelingen maken het labelen inderdaad vaak moeilijker.

Misschien zijn de plotse gevoelens voor een meisje, als meisje, een fase? Lesbisch is een term die dan wel vaak geschikt wordt bevonden als label, maar enige stabiliteit in het gevoel is een vereiste voor vele meisjes. Ze identificeren zich dan liever niet al te impulsief met een label dat in aanmerking komt.

*“De reden dat ik mijn ouders het niet durf te vertellen
is omdat ik nog altijd redelijk jong ben.”*

Bovenstaande quote is van een meisje dat zich al een hele tijd beter voelde in jongenskledij en zich leek te willen identificeren als non-binair, maar liever nog wachtte met een *outing* om meer zekerheid te verkrijgen met de leeftijd. Niet elke jongere wacht kennelijk geduldig alvorens zichzelf een label toe te eigenen. Soms moet men dan gaandeweg wat ‘bijsturen’;

*“Ik was eerst straight,
dan een ally, dan bi, dan gay
en nu weet ik het niet meer.”*

Zo wordt het weleens een verhaal van ‘de bomen en het bos’, wat veel kan wegen op de jongere. Soms vroeg een jongere zich af of een bepaald label van toepassing kan blijven, als het niet voor de volle honderd percent in het plaatje past. Zo toetste een jongen (met een vriendin) af bij Awel of het gepermitteerd is te houden van anale stimulatie bij zichzelf, in combinatie met het label heteroseksualiteit. Kan panseksualiteit trouwens gecombineerd worden met non-binair? Nog een vraag die we tegenkwamen. Labelverwarring is trouwens niet voorbehouden voor jongeren die zelf twijfelen wie ze zijn.

*“Begrijp ik het goed dat je
de verschillende genders (lgbtqi+) dan verwarrend vindt?
Ja, ook omdat er 65 genders zijn.”*

Toch moeten we ook de baat die vele jongeren hebben bij de verschillende labels indachtig blijven, omdat ze voornamelijk onderstrepen dat je mag zijn wie je wil en dat elk gevoel er mag zijn. Hoe meer labels, hoe meer het weliswaar lijkt alsof er één moet passen... en hoe meer verwarring als dat niet het geval is.

*“Geen van de labels passen,
maar ik heb 1 nodig,
want anders hoe moeten andere mij noemen?”*

Uitzonderlijk werd er in een gesprek gewag gemaakt van het label ‘furry’, wat het pad effent voor jongeren zich met dieren willen identificeren. Een wolf en een hond kwamen ter sprake. Los van enig oordeel is ‘furry’ wellicht te begrijpen als epifenomeen ten gevolge van een zeer verscheiden genderdiversiteit die (nog) geen grenzen wordt opgelegd. Al dan niet terecht.

Voor de duidelijkheid, de meeste verhalen rond twijfel en labelverwarring vloeien zeer organisch voort uit een levensfase waarin men, net zoals iedereen, zoekend is. Het betreft (vaak prille) confrontaties met gevoelens die de vraag ‘wie ben ik?’ scherpstellen en brengen als vanzelfsprekend de labelkwestie naar boven voor vele jongeren. Eens een gevoel duidelijk

is voor de jongere of een label eenduidig is toegekend, komen er andersoortige problemen kijken. Zo ook vriendschapsgevaar...

VRIENDSCHAPSGEVAAR

Word als meisje maar eens verliefd op je vriendin. Vanaf het moment dat je de gevoelens hebt geaccepteerd, wordt het niet plots minder complex.

*“Ze vond dit helemaal geen probleem dat ik haar leuk vind
en zei dat we vrienden kunnen blijven...
Ik was blij met haar reactie was echt opgelucht!
Maar nu achteraf gezien vind ik dat ook moeilijk
want ik kan geen vrienden met haar zijn zolang ik verliefd ben.”*

In 21 gesprekken rond LGBTQIA+ kwam de **vrees** naar boven de **vriendschap te verliezen** of staat die in de beleving van de jongere toch enigszins onder druk. Relatief gezien kwam dit thema niet heel vaak voor (7% van alle gesprekken), maar vermoedelijk speelt het zich wat vaker af dan het wordt vermeld. Het gaat hier **meestal over verhalen waarbij men niet tot outing van een verliefdheid durft te komen**, mede dus uit schrik de vriendschap kwijt te geraken.

Ook lazen we een paar verhalen waarbij er al intiem contact was geweest, maar waarbij men niet verder wilde evolueren naar een echte relatie omwille van het 'gevaar dat de vriendschap zal stoppen'. Een vriendschap beschermen, kan misschien ook nog anders:

*“Maar ik heb sinds kort ontdekt
dat ze gevoelens voor mij heeft
en meer dan vrienden wil zijn...
Ik wist niet hoe ik hierop moest reageren,
maar ik wil haar niet kwijt
dus ik heb gezegd dat ik het wel wil proberen.”*

Even teruggekoppeld naar het thema zelfacceptatie; een meisje meldde ons dat elke keer wanneer ze gevoelens kreeg voor een meisje, ze het contact radicaal verbrak. Ze had het daar naar eigen zeggen niet moeilijk mee. Van vriendschap kan er dan echter niet veel overblijven. Een ander meisje dat zichzelf beschouwde als lesbisch stelde ook de vraag of ze haar beste vriend, een jongen die verliefd is op haar, überhaupt nog wel zo vaak mag zien...?

DOEL VAN HET GESPREK

*“Ik denk dat ik ooit op meisjes ga vallen...
en ik zit op de voetbal en vaak zijn meisjes dan lesbisch...
is dat erg om te zijn?”*

Tot slot staan we even stil bij wat niet zozeer een apart thema is (we laten de cijfers en percentages ook even buiten beschouwing). Maar toch verdient het een aparte invalshoek; het doel van het gesprek. Daar waar de nood aan **steun** en **ventileren** in wezen vervlochten zat in de meeste thema's en gesprekken die we reeds toelichtten, alsook de nood om samen te na te denken over **'wat kan ik doen?'**, viel ook op dat jongeren vaak een en ander wilden **aftoetsen** bij Awel. **'Ben ik normaal?'** is een klassieker en de bevestiging van een anonieme Awel-vrijwilliger dat het OK is om te voelen wat je voelt, zorgde vaak voor opluchting en verlichting. **'Hoe weet je dat het wederzijds is?'**, was dan eerder een informerende vraag, geen eenvoudige, die weleens opdook. Regelmatig kwamen **vragen voor informatie** toe bij Awel. Wat is eigenlijk het genderteam? Mag een school lesgeven over LGBTQIA+? Hoe kunnen twee mensen van hetzelfde geslacht seks hebben? Hoe werk ik aan mijn zelfvertrouwen? Soms hadden jongeren nood aan manieren om **contact** te leggen met gelijkgestemden en vroegen ze hulp op dit vlak.

*"Liefst zou ik eens met iemand praten
die een transitie heeft afgerond."*

Waar vind je eigenlijk een praatgroep? Bestaat er een veilige chat-app voor lesbische meisjes? Hoe vrienden maken in de wereld van LGBTQIA+? Stuk voor stuk belangrijke vragen waarbij het antwoord zomaar een leven kan helpen veranderen. Net zoals een luisterend oor op zich dat ook kan.

Conclusie

Awel beoogt een luisterend oor te zijn voor alle kinderen en jongeren. Elk gevoel en elke gedachte van een jongere doet er toe en elk verhaal verdient het om met volle aandacht en gevoel te worden beluisterd.

Een aanzienlijk aantal jongeren wilde kennelijk graag een verhaal delen met Awel in verband met LGBTQIA+. Het huidige onderzoek onthulde een brede waaier van beslommeringen, mijmeringen en soms onthutsende hindernissen op het pad naar zichzelf zijn qua seksuele voorkeur en genderidentiteit. De gevolgen van het niet voldoen aan een culturele of religieuze norm zijn nauwelijks in te schatten door hen die in de veilige hokjes huizen, en erg complex voor alle anderen. En de anderen zijn talrijk, talrijker dan we weten of dan sommigen willen zien. En de anderen zijn eigenlijk geen anderen. Ze zijn wij, wij voelen en zoeken allemaal. Kunnen zijn en zeggen wie je bent, is zo noodzakelijk als het drinken van water.

Er kwamen zo nu en dan ontladende verhalen van acceptatie naar boven, waarvan we hopen dat ze ondervertegenwoordigd waren omwille van het eenvoudige feit dat een luisterend oor vaker wordt opgezocht als er ergens iets schort.

Naast de vele sociale problemen, maakten we ook gewag van de intrapsychische complexiteit inherent aan zelfontplooiing op jonge leeftijd. De twijfelfase, ook niet noodzakelijk een fase, wordt gekenmerkt door verwarrende schommelingen en een gevecht tegen, of een dans met een of meerdere labels. Vriendschap en liefde? Complex spanningsveld... Of het gesprek nu ging om ventileren, aftoetsen, advies inwinnen of de zoektocht naar informatie... alle verhalen deden ertoe.

Tot slot...

...een **grenzeloze bewondering** voor elk kind en jongere die de moed vond een luisterend oor toe te laten in een erg persoonlijk en vaak breekbaar verhaal rond gender en geaardheid. Awel is er, ook voor jou, en dat blijft zo. Weet ook dat er in je omgeving soms meer luisterende oren zijn dan je denkt. Ze zitten al eens goed verstopt en vaak loont het te blijven zoeken. Bedankt om dit onderzoek zo rijk en divers te maken, bedankt om de luidspreker via dit verslag vast te nemen en aldus andere kinderen en jongeren te inspireren zichzelf te zijn en dit ook uit te dragen.

Awel oordeelt niet over iemand als persoon, niet over jou, ook niet over hen die een oordeel vellen over LGBTQIA+ of over jou. Maar personen kunnen **uitspraken** doen of **gedrag** stellen die een grens overschrijden. Awel neemt hier dan respectvol en stellig afstand van.

Je bent zeker niet ziek, abnormaal of minder waard als je bent wie je bent.

Je bent **een voorbeeld**.

Jo Tambuyzer, onderzoeker Awel